

Ο Πολωνός αρχιμουσικός Γκ. Νόβακ ανεβαίνει σήμερα στο πόντιο της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης

Η τέχνη αντίδοτο στον πόλεμο

Συνέντευξη στη
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΝΤΑΡΤΖΑΛΗ

Κάντε τέχνη, όχι πόλεμο! Αυτήν την προτροπή απευθύνει ο Πολωνός αρχιμουσικός Γκρζέγκορτζ Νόβακ με την ευκαιρία της αποψινής εμφάνισής του στη Θεσσαλονίκη, στην αίθουσα τελετών του ΑΠΘ, ως προσκεκλημένος μαέστρος της Κρατικής Ορχήστρας της πόλης. “Στον πόλεμο δεν υπάρχουν ήρωες, όλοι χάνουν. Στις τέχνες όλοι εμπλουτίζουν την ψυχή τους”, υποστηρίζει.

Ο διεθνούς φήμης μαέστρος είναι ένας άνθρωπος προσηνής, οικείος. Τα χέρια του δεν σταμάτησαν να κινούνται ούτε στιγμή κατά τη διάρκεια της συνομιλίας μας, σαν να διπύθνε ακόμη και

αυτήν την ίδια τη γλώσσα. Η σκέψη του συγκροτημένη, σαν τις νότες στις παρτιτούρες. Είναι η πρώτη φορά που επισκέπεται τη Θεσσαλονίκη και κατά την ολιγοήμερη διαμονή του στην πόλη φρόντισε να “ρουφήξει” τις εικόνες της, να γευτεί την κουζίνα της, να επισκεφθεί τα μνημεία. “Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός αναπτύχθηκε πάνω στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Είναι σπουδαίο να υπενθυμίζουμε στους εαυτούς μας την πηγή του ευρωπαϊκού πολιτισμού”.

Πολυταξιιδευμένος, έχει διαπιστώσει τη δύναμη της μουσικής να ενώνει ανθρώπους διαφορετικής εθνικότητας και κουλτούρας. “Οι μουσικοί αποτελούμε ένα ειδικό γένος ανθρώπων. Στην πραγματικότητα δεν έχουμε ανάγκη να επικοινωνήσου-

με με τη γλώσσα. Μοιάζουμε σαν μία μεγάλη οικογένεια. Εύχομαι και ο κόσμος μας να ήταν έτσι. Ίσως πρέπει όλοι να παίζουν σε μία συμφωνική ορχήστρα!”, χαριτολογεί. Στο ίδιο μήκος κύματος και η πρότασή του προς τους πολιτικούς άρχοντες του πλανήτη. “Εάν συμμετείχαν σε μία ορχήστρα, πολύ πιο γρήγορα θα συμβιβάζονταν με τη διαφορετικότητα. Όταν δεν μπορούν να βρουν μία λύση, ας καθίσουν να παίξουν Μπραμς ή Μπετόβεν”.

Η έμπνευση αποφεύγει τους τεμπέληδες

Προερχόμενος από μουσική οικογένεια -ο πατέρας και ο παππούς του έπαιζαν εκκλησιαστικό όργανο- ο Πολωνός μαέστρος είχε συνειδητοποιήσει από πολύ μικρός ότι η μου-

Ακόμη κι όταν συνομιλεί ο Πολωνός αρχιμουσικός, μοιάζει σαν να διευθύνει ορχήστρα κουνώντας ακατάπαυστα τα χέρια του.

Η ΚΟΘ αξίζει μία στέγη

Οι πρόβες με την ΚΟΘ έδωσαν στο μαέστρο θετικές εντυπώσεις για την ορχήστρα. Διέκρινε την προθυμία των μουσικών της να εργαστούν και να διεισδύσουν στη μουσική. Παρατήρησε ωστόσο και ένα “αγκάθι” στη λειτουργία της ορχήστρας: την έλλειψη μόνιμης στέγης με την κατάλληλη ακουστική. “Αξίζει πραγματικά να αποκτήσει τη δική της στέγη. Θα ήταν υπέροχο για την ορχήστρα, την πόλη και τον πολιτισμό σας”.

σική ήταν συνυφασμένη με τη ζωή του. “Θυμάμαι ότι, όταν πήγαινα στο νηπαγωγείο, ρωτούσαμε μεταξύ μας τι θέλουμε να γίνουμε, όταν μεγαλώσουμε. Καθένας από τους συμμαθητές μου είχε μία διαφορετική ιδέα κάθε μέρα, ενώ εγώ ήμουν ο βαρετός, γιατί έλεγα συνεχώς ότι ήθελα να γίνω μουσικός. Μετά από λίγο έπαψαν να με ρωτούν” (γέλια).

Πεπρωμένο του λέει πως

ήταν και η διεύθυνση ορχήστρας.

“Πάντα με ενθουσίαζε και με έλκυε αυτός ο πλούτος του ήχου και του χρώματος”, εξηγεί και προσθέτει ότι η επιτυχία ενός μαέστρου βασίζεται σε έναν συνδυασμό στοιχείων. “Εκφράζεται μέσω της ορχήστρας και πρέπει να την εμπνεύσει, όντας συνάμα από τεχνικής απόψεως ευκρινής και διάφανος, ώστε οι μουσικοί να μπο-

ρούν να διαβάσουν εύκολα τις προθέσεις του”.

Στις σπουδές του συγκαταλέγεται και η σύνθεση, ένας τομέας που λόγω φόρτου εργασίας έχει παραμελήσει, όπως παραδέχεται. “Υπόσχομαι στον εαυτό μου να ελαφρύνω το πρόγραμμά μου και να ασχοληθώ με τη σύνθεση... Η έμπνευση δεν έρχεται σε τεμπέληδες ανθρώπους, που δεν προσπαθούν να συνθέσουν”.

ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΟΙ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Ο πολιτισμός δεν είναι επιχείρηση

Ο Γκ. Νόβακ δηλώνει αντίθετος στην πολιτική που επιχειρείται παγκοσμίως να περικοπούν τα κονδύλια για τις τέχνες, διαπιστώνοντας ότι “σήμερα συχνά οι πολιτικοί δεν βλέπουν τη σπουδαιότητά τους. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ελληνικός πολιτισμός έφτασε στο zenith του την εποχή της μεγίστης ευημερίας της ελληνικής κοινωνίας. Εάν δεν επιτρέπεται στον πολιτισμό να ανθίσει, τότε και η ανθρωπότητα θα είναι πνευματικά φτωχότερη”. Μήπως αυτός είναι ο σκοπός; “Στους δυτικούς πολιτισμούς τα παιδιά διδάσκονται ιστορία για την οποία η ανθρωπότητα δεν πρέπει να υπερφανεύεται, διότι βασικά είναι ιστορία πόλεμου, μαζικών δολοφονιών. Είναι τόσο ανούσιο και τόσο τραγικό και όμως μέχρι σήμερα αυτοί που έχουν κερδίσει βασικά διδάσκουν στους άλλους την ιστορία δίνοντας έμφαση στο

ποιος ήταν ισχυρότερος. Θα έπρεπε οι πολιτικοί να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στον πολιτισμό και λιγότερη στην εξουσία. Νομίζω ότι αποτελεί δόξα για εκείνους τους πολιτικούς που αφήνουν τον πολιτισμό τους να ανθίσει”, σημειώνει. Και όσοι επιχειρούν να τον περιορίσουν; “Οι πολιτιστικοί οργανισμοί δεν είναι επιχειρήσεις, οι τέχνες δεν θα επιβίωναν χωρίς την κρατική επιχορήγηση. Αυτή είναι καλύτερη χρήση των χρημάτων που προέρχονται από τους φόρους, από την επένδυσή τους σε στρατιωτικές περιπέτειες, όπου οι άνθρωποι αλληλοσκοτώνονται. Από την άλλη πάρα πολλοί πολιτικοί πιστεύουν ότι το ποδόσφαιρο και ο πολιτισμός είναι το ίδιο πράγμα. Αλλά τα επαγγελματικά αθλήματα σήμερα αποτελούν μεγάλες επιχειρήσεις, που μπορούν να επιβιώσουν μόνες τους”.